

W swojej odpowiedzi kusicielowi Jezus chce podkreślić, że koncentrowanie się tylko na „materialnym chlebie” zaspakajającym głód doczesny prowadzi do odrzucenia Bożej opatrności, do niewiary i w konsekwencji do śmierci duchowej (Łk 12,22.30.31).

Św. Leon Wielki (†460): ... jest przeto rzeczą słuszną, aby lud chrześcijański więcej tęsknił za pokarmem słowa Bożego, niż za dosytem chleba. Ochotnym i radosnym sercem rozpoczynajmy ten uroczysty post w duchu wiary. Obchodźmy go nie jałową głodówką, do jakiej zmusza nas nierządno już to jakieś niedomaganie fizyczne, już to niesmak przesyty, jeno szczerą wolą czynienia dobrze... Dajmy odczuć nasze ludzkie współczucie chorym, przykutym do łoża boleści, niedotężnym kalekom, znękanym wygnańcom, opuszczonym sierotom, w smutku i w troskach pogrążonym wdowom. Każdy powinien wносить cząstkę własną swej dobrej woli, aby zaradzić wszystkim ich potrzebom. Kto ma wielkie serce, temu nigdy nie zabraknie środków! Boć nie od wielkości majątku zawisła miara współczucia i miłości bliźniego. W dobrą wolę bogaty nawet przy małych zasobach potrafi się zasłużyć. Zapewne nakład bogatych większy będzie niż mniej zamożnych, ale owoc z ich uprawy nie będzie się różnił, jeśli jest pielęgnowany z jednakową miłością.

⁵ Wówczas wyprowadził Go w górę, pokazał Mu w jednej chwili wszystkie królestwa świata

⁶ i rzekł diabeł do Niego: «Tobie dam potęgę i wspaniałość tego wszystkiego, bo mnie są poddane i mogę je odstąpić, komu chcę.

⁷ Jeśli więc upadniesz i oddasz mi pokłon, wszystko będzie Twoje».

Dosłownie: „mnie została dana” dlatego „do mnie należy”. Ten, kto szuka władzy, by inni mu służyli a nie by służyć, oddaje pokłon Szatanowi i wyobraża sobie w ten sposób, że dzieli z nim panowanie nad światem.

⁸ Lecz Jezus mu odrzekł: «Napisane jest: Panu, Bogu swemu, będziesz oddawał pokłon i Jemu samemu służyć będziesz».

Tekst Pwt 6,13, który Jezus cytuje, zakazuje bałwochwalstwa (Pwt 6,14) - przykazanie to naruszyłyby oczywiście każdy, kto oddałby cześć diabłu.

⁹ Zaprowadził Go też do Jerozolimy, postawił na narożniku świątyni i rzekł do Niego: «Jeśli jesteś Synem Bożym, rzuć się stąd w dół!

¹⁰ Jest bowiem napisane: Aniołom swoim rozkaże o Tobie, żeby Cię strzegli,

¹¹ i na rękach nosić Cię będą, byś przypadkiem nie uraził swej nogi o kamień».

Późniejsi rabini przyznawali, że diabeł i duchy nieczyste mogą po mistrzowsku wyklądać Pismo Święte. Tutaj diabeł cytuje Ps 91,11-12, wyrywając go z kontekstu, bowiem werset 91,10 mówi wyraźnie, że Boża ochrona dotyczy wydarzeń, które przydarzą się Jego sługom, nie jest zaś wymówką, by takich niebezpieczeństw poszukiwać.

¹² Lecz Jezus mu odparł: «Powiedziano: Nie będziesz wystawiał na próbę Pana, Boga swego».

Lud wystawiał Boga na próbę na pustyni (Pwt 6,16), chciał zmusić Go do cudownego zapewnienia mu żywności, zwycięstwa i władzy. Jezus modli się do Swojego Ojca ale nie zabiera Mu Jego władzy, jest prawdziwym Synem.

¹³ Gdy diabeł dokończył całego kuszenia, odstąpił od Niego aż do czasu.

Dla większości starożytnych czytelników odejście diabła oznaczało przynajmniej chwilową jego porażkę (por. Testament Hioba 27,6; Żywot Adama 17,2-3, których data powstania jest niepewna).

1 NIEDZIELA WP (C) ŁK 4,1-13

I: Pwt 26,4-10; II: Rz 10,8-13

¹ Pełen Ducha Świętego, powrócił Jezus znad Jordanu i przebywał w Duchu Świętym na pustyni

² czterdzieści dni, gdzie był kuszony przez diabła. Nic w owe dni nie jadł, a po ich upływie odczuł głód.

³ Rzekł Mu wtedy diabeł: «Jeśli jesteś Synem Bożym, powiedz temu kamieniowi, żeby się stał chlebem».

⁴ Odpowiedział mu Jezus: «Napisane jest: Nie samym chlebem żyje człowiek».

⁵ Wówczas wyprowadził Go w górę, pokazał Mu w jednej chwili wszystkie królestwa świata

⁶ i rzekł diabeł do Niego: «Tobie dam potęgę i wspaniałość tego wszystkiego, bo mnie są poddane i mogę je odstąpić, komu chcę.

⁷ Jeśli więc upadniesz i oddasz mi pokłon, wszystko będzie Twoje».

⁸ Lecz Jezus mu odrzekł: «Napisane jest: Panu, Bogu swemu, będziesz oddawał pokłon i Jemu samemu służyć będziesz».

⁹ Zaprowadził Go też do Jerozolimy, postawił na narożniku świątyni i rzekł do Niego: «Jeśli jesteś Synem Bożym, rzuć się stąd w dół!

¹⁰ Jest bowiem napisane: Aniołom swoim rozkaże o Tobie, żeby Cię strzegli,

¹¹ i na rękach nosić Cię będą, byś przypadkiem nie uraził swej nogi o kamień».

¹² Lecz Jezus mu odparł: «Powiedziano: Nie będziesz wystawiał na próbę Pana, Boga swego».

¹³ Gdy diabeł dokończył całego kuszenia, odstąpił od Niego aż do czasu.

SAMUEL DORSTAŁ, A PAN BYŁ Z NIM. NIE POZWOLIŁ UPASĆ ŻADNEMU JEGO SŁOWU NA ZIEMIE (1Sm 3:19)

¹ Pełen Ducha Świętego, powrócił Jezus znad Jordanu i przebywał w Duchu Świętym na pustyni

Ap 17:3 I zaniósł mnie w stanie zachwycenia na pustynię. I ujrzałem Niewiastę siedzącą na Bestii szkarłatnej, pełnej imion bluźnierczych, mającej siedem głów i dziesięć rogów.

² czterdzieści dni, gdzie był kuszony przez diabła. Nic w owe dni nie jadł, a po ich upływie odczuł głód.

³ Rzekł Mu wtedy diabeł: «Jeśli jesteś Synem Bożym, powiedz temu kamieniowi, żeby się stał chlebem».

⁴ Odpowiedział mu Jezus: «Napisane jest: Nie samym chlebem żyje człowiek».

Pwt 8:3 Utrapił cię, dał ci odczuć głód, żywił cię manną, której nie znależ ani ty, ani twoi przodkowie, bo chciał ci dać poznać, że nie samym tylko chlebem żyje człowiek, ale człowiek żyje wszystkim, co pochodzi z ust Pana.

⁵ Wówczas wyprowadził Go w górę, pokazał Mu w jednej chwili wszystkie królestwa świata

⁶ i rzekł diabeł do Niego: «Tobie dam potęgę i wspaniałość tego wszystkiego, bo mnie są poddane i mogę je odstąpić, komu chcę.

⁷ Jeśli więc upadniesz i oddasz mi pokłon, wszystko będzie Twoje».

Ap 13:2 Bestia, którą widziałem, podobna była do pantery, łapy jej - jakby niedźwiedzia, paszcza jej - jakby paszcza lwa. A Smok dał jej swą moc, swój tron i wielką władzę. 3 I ujrzałem jedną z jej głów jakby śmiertelnie zranioną, a rana jej śmiertelna została uleczone. A cała ziemia w podziwiew powiodła wzrokiem za Bestią, 4 i pokłon oddali Smokowi, bo władzę dał Bestii. I Bestii pokłon oddali, mówiąc: «Któż jest podobny do Bestii i któż potrafi rozpocząć z nią walkę?»

⁸ **Lecz Jezus mu odrzekł: «Napisane jest: Panu, Bogu swemu, będziesz oddawał pokłon i Jemu samemu służyć będziesz».**

Pwt 6:13 Będziesz się bał Pana, Boga swego, będziesz Mu służył i na Jego imię będziesz przysięgał.

Pwt 10:20 Bójcie się Pana, Boga swego, Jemu się oddajcie, służcie Mu i na Jego imię przysięgajcie.

⁹ **Zaprowadził Go też do Jerozolimy, postawił na narożniku świątyni i rzekł do Niego: «Jeśli jesteś Synem Bożym, rzuć się stąd w dół!**

Ez 8:3 Wyciągnął coś w rodzaju ręki i uchwycił mnie za włosy na głowie, a duch podniósł mnie w górę między ziemię a niebo i w boskich widzeniach zaprowadził do Jerozolimy, do przedsiönka bramy wewnętrznej, położonej po stronie północnej, tam gdzie znajdował się bożek zazdrości, pobudzający do zazdrości.

¹⁰ **Jest bowiem napisane: Aniołom swoim rozkaże o Tobie, żeby Cię strzegli,**

¹¹ **i na rękach nosić Cię będą, byś przypadkiem nie uraził swej nogi o kamień».**

Ps 91:11 bo swoim aniołom dał rozkaz o tobie, aby cię strzegli na wszystkich twych drogach. 12 Na rękach będą cię nosili, abyś nie uraził swej stopy o kamień.

¹² **Lecz Jezus mu odparł: «Powiedziano: Nie będziesz wystawiał na próbę Pana, Boga swego».**

1Kor 10:9 I nie wystawiajmy Pana na próbę, jak wystawiali Go niektórzy z nich i poginęli od węzów.

¹³ **Gdy diabeł dokończył całego kuszenia, odstąpił od Niego aż do czasu.**

Hbr 4:15 Nie takiego bowiem mamy arcykapłana, który by nie mógł współczuć naszym słabościom, lecz doświadczony we wszystkim na nasze podobieństwo, z wyjątkiem grzechu.

J 13:27 A po spożyciu kawałka chleba wszedł w niego szatan. Jezus zaś rzekł do niego: «Co chcesz czynić, czyñ przedziej!».

SAMUEL DORASTAŁ, A PAN BYŁ Z NIM. NIE POZWOLIŁ UPAŚĆ ŻADNEMU JEGO SŁOWU NA ZIEMIĘ (1Sm 3:19)

Liturgia Słowa w Wielkim Poście ma następujący schemat: W I niedzielę WP czytana jest ewangelia o kuszeniu Jezusa (Rok A - wg Mateusza; Rok B - wg Marka; Rok C - wg Łukasza). W drugą ewangelia o Przemienieniu na górze. Te dwie niedziele rozpoczynają okres WP i nadają mu właściwy kierunek. Różnice pojawiają się w połowie WP w III, IV i V niedzielę, kiedy to czytania podejmują 3 różne tematy: w Roku A dominującym motywem jest chrzest; w Roku B przeważa temat Bożego Przymierza a w Roku C pokuta i pojednanie.

Jezus walczy z szatanem. To co Marek streszcza w trzech zdaniach, Mateusz i Łukasz rozwijają w trzy epizody. Przyświeca im jednak ten sam cel: ukazać w krótkim opowiadaniu walki i wybory jakie musiał podejmować Jezus w czasie swojego życia. Trzy kuszenia podsuwają drogi do królestwa, które Jezus zawsze odrzucał: władza nad materialnym wszechświatem, władza nad ludźmi i władza nad aniołami. Niektórzy będą próbowali odciągnąć Go od takiego realizowania celu swojej misji.

¹ **Pełen Ducha Świętego, powrócił Jezus znad Jordanu i przebywał w Duchu Świętym na pustyni**

W języku biblijnym i w tekstach judaizmu okresu Drugiej Świątyni pustynia może przybierać różne znaczenia: a. miejsce skąd bierze początek zbawcze działanie Boga (por. Iz 40); b. miejsce eschatologicznej próby (teksty qumrańskie); c. miejsce zamieszkania szatana i złych duchów.

Rupert z Deutz (+1130): Duch stworzony nie jest zdolny by wniknąć do innego ducha stworzonego, ani duch anielski w ducha ludzkiego, ani duch ludzki w ducha anielskiego... tylko Bóg ze swej natury jest bardziej subtelny od jednego i drugiego i dlatego może przeniknąć tak jednego jak i drugiego... Można by nieć zastrzeżenie co do tego mówiąc, że czasem człowiek jest owdładnięty przez złego ducha. Ale zły duch nie może ze swej natury przeniknąć ducha ludzkiego, jak to czyni Duch Święty, ale wślizguje się przez ukryte drogi i zasada się we „wkłęsłościach” organizmu i stamtąd atakuje duszę i ją dręczy piekielnymi pokusami, na tyle na ile mu wolno.

² **czterdzieści dni, gdzie był kuszony przez diabła. Nic w owe dni nie jadł, a po ich upływie odczuł głód.**

W przeciwieństwie do Mateusza, który w swojej opowieści zamiennie używa określeń „szatan” i „diabeł”, Łukasz konsekwentnie nazywa kusiciela (zob. Hi 1-2) diabolos - oskarżyciel, oszczerca (z wrogimi zamiarami). W literaturze żydowskiej diabeł jest przedstawiany jako przeciwnik Boga i wszystkich ludzi realizujących Boże zamiary.

Św. Augustyn (+430): ... życie nasze pośród tej pielgrzymki nie może obejść się bez pokusy, po postępn nasz dokonuje się właśnie przez pokusę, i nikt nie pozna samego siebie, o ile nie jest kuszony, i nikt nie może zostać uwieńczony, jak tylko ten, kto zwyciężył, zwyciężyć nie może ten, kto nie walczył, a nie może walczyć ten, kto nie ma nieprzyjaciół i nie doznaje pokus... Dopiero co czytano w Ewangelii, że Pan Jezus był kuszony przez szatana na pustyni. Najpierw Chrystus był kuszony przez szatana. W Chrystusie jednak to ty byłeś kuszony, bo Chrystus z ciebie wziął ciało, z siebie natomiast dał tobie zbawienie; z ciebie wziął śmierć, a z siebie dał tobie życie; od ciebie wziął obelgi, a z siebie dał ci chwałę; a więc i z ciebie wziął pokusę, a z siebie dał ci zwycięstwo. Jeśli w Nim jesteśmy kuszeni, w Nim także zwyciężymy szatana. Widzisz, że Chrystus był kuszony, a nie zauważasz, że zwyciężył? Poznaj więc, że ty jesteś w Nim kuszony i że ty w Nim zwyciężysz.

³ **Rzekł Mu wtedy diabeł: «Jeśli jesteś Synem Bożym, powiedz temu kamieniowi, żeby się stał chlebem».**

W Łk 9,12-17 Jezus dokonuje cudownego rozmnożenia chleba i ryb karmiąc gromadzące się wokół Niego tłumy. Także w opisie ustanowienia Eucharystii Jezus bierze w swe ręce chleb mówiąc - to jest Ciało moje, które za was będzie wydane... (Łk 22,19). Słuchając słów diabła Jezus zdaje sobie sprawę z tego, że jest to kuszenie ze strony przeciwnika, z którym nie powinien wchodzić w żaden kompromis.

Św. Leon Wielki (+460): Wszchemogący mógł oczywiście jego żądanie spełnić, bo zapewne nic łatwiejszego, jak żeby na rozkaz Stworzyciela wszelkie stworzenie przybierało taką postać, jakiej On sobie życzy; tak było na przykład na owych godach małżeńskich: skoro tylko zechciał, przemienił wodę w wino (J 2,1). Ale tutaj postanowieniem Pańskim, powziętym dla naszego zbawienia, przystało raczej udaremnić chytrych rozpysznionego wroga nie tyle siłą bóstwa, co tajemnicą pokory.

⁴ **Odpowiedział mu Jezus: «Napisane jest: Nie samym chlebem żyje człowiek».**